

U španjolskom parlamentu u petak je izglasano nepovjerenje manjinskoj konzervativnoj vladi premijera Mariana Rajoya, čija je stranka prošli tjedan osuđena za korupciju, pa nakon sedam godina vlast opet prezimaju socijalisti koji se s konzervativcima desetljećima izmjenjuju na vlasti te novi premijer postaje Pedro Sánchez.

Promjena vlasti u mediteranskoj zemlji s 46,5 milijuna stanovnika događa se u trenucima gospodarskog oporavka, zahtjeva za nezavisnošću pokrajine Katalonije te zabrinutosti Bruxellesa zbog novoformeljene vlasti u Italiji.

Lijevi centar Španjolska socijalistička radnička stranka (PSOE), pokretač inicijative za glasanje o nepovjerenju vladi, dobila je podršku devet manjih oporbenih stranaka čime je 180 od 350 zastupnika u parlamentu glasalo za smjenu vlade. To su četiri zastupnika više od potrebnih. Protiv je bilo 169, a jedna osoba je bila odsutna.

Narodna stranka (PP) desnog centra dosad je vladala sa 134 zastupnika, a imala je podršku 32 zastupnika stranke centra Građani.

Izglasavanjem nepovjerenja, vlast automatski preuzima najveća oporbena stranka PSOE koja ima samo 84 zastupnika. Kako bi se održala na vlasti do 2020. godine, za kada su zakazani idući izbori, morat će postići daljnji sporazum s lijevim Podemosom s kojim se dosad razilazila u gospodarskim pitanjima no ponajprije sa strankama koje zagovaraju nezavisnost pokrajina Katalonije i Baskije.

"Da, može se", odjekivao je poklič Podemosa parlamentom nakon što je potvrđen rezultat glasovanja.

Rajoy poručio da ostavlja zemlju boljom nego što ju je zatekao

Lider PSOE-a, 43-godišnji Pedro Sánchez koji postaje novi premijer, protivi se referendumima o nezavisnosti baš kao i njegov prethodnik Rajoy. Prema posljednjim anketama najpopularnija stranka su Građani, također protivnici referenduma, koji traže raspisivanje prijevremenih izbora u Španjolskoj.

Dosadašnji premijer, 63-godišnji Mariano Rajoy, koji je upravljao zemljom od 2011. godine, oprostio se u petak pola sata prije početka glasovanja o povjerenju njegovoj manjinskoj vladi.

„Ja ću biti prvi koji će čestitati novom premijeru jer sam demokrat i poštujem rezultat glasovanja, iako se ne slažem s ovime što se dogodilo“, rekao je Rajoy u parlamentu. Nije sudjelovao na jutarnjoj raspravi kada je već bilo poznato stajalište svih stranaka.

Njegov PP je prošli tjedan najavio žalbu na odluku suda koji je stranku proglasio krivom naloživši joj plaćanje kazne od 245.492 eura zbog ilegalnog financiranja od 1999. do 2005. godine. Prema sudskoj presudi poduzetnici su financirali stranku u zamjenu za političke usluge. Rajoy tvrdi da niti jedan član sadašnje vlade nije osuđen.

To nije uvjerilo oporbu koja je zbila redove unatoč svojim međusobnim razlikama. Izglasavanjem nepovjerenja Rajoyu, Sánchezu je pošlo za rukom ono što nije uspio napraviti na

izborima 2015. i na ponovljenim izborima 2016. godine. Tada se na vlasti održao Rajoy s manjinskom vladom, unatoč optužbama na račun njegove stranke za korupciju i nezadovoljstvom zbog mjera štednje.

Narodna stranka je 2011. u jeku gospodarske krize bila smijenila s vlasti PSOE-a, a gospodarstvo sada godišnje raste po stopi od 3 posto, ali uz stopu nezaposlenosti od 16 posto.

„Bila mi je čast biti premijer bolje Španjolske u odnosu na onu koju sam zatekao. U ime dobrobiti Španjolske nadam se da će moj nasljednik biti takav“, istaknuo je Rajoy koji napušta mjesto dvije godine prije isteka mandata.

Izbori ili ne

Idući izbori zakazani su za 2020. godinu no sada se očekuje hoće li Sánchez sazvati izvanredne izbore. Njegova stranka ima samo 84 od 350 zastupnika te će opstanak privremene vlade ovisiti o dogovoru s lijevim Podemosom i zagovornicima odcjepljenja pokrajina Baskije i Katalonije, s kojima se dosad nije slagao u ključnim pitanjima.

Rajoy se pak bio održao na vlasti zahvaljujući podršci stranke centra Građani koja ima 32 zastupnika. Ta stranka, prema anketama najpopularnija u zemlji, inzistira na trenutnom sazivanju prijevremenih izbora nazivajući buduću Sánhezovu vladu „Frankensteinovom vladom“.

PSOE je 2016. godine doživio najteži poraz od 1977. godine. Narodna stranka i PSOE mijenjaju se na vlasti zadnja četiri desetljeća.

(Hina)

